

en kompetent og forholdsvis let forståelig måde. Den sparer læseren for matematiske formler, men lægger i stedet vægt på, i tekst og figurer, at udrede problemerne og forklare sagerne. Som selve titlen antyder, så er bogens hovedopgave at undersøge fiskeriets effekter på miljøet, herunder selvfølgelig indvirkningen på fiskebestandene. I første del gives et up-to-date situationsbillede af udviklingstendenser i fiskeriet, og selve "problemet" i fiskeribranchen søges lokaliseret. Det er i korthed beskrevet ved følgende forløb: De første, der går ind i et nyt fiskeri, det være sig sild i Nordatlanten, blåhvilling ved Irland, lodde ved Island eller rejer ved Grønland, de får i den første tid gode fangster. Andre kommer efter, flere og større fartøjer kommer til. Med indsats af større "effort" aftager bestandene i størrelse. Det medfører lavere fangster pr. enhed. Til sidst er fangsterne så små, at i bedste fald er indtægter og udgifter lige store. Bifangstproblemet behandles grundigt sammen med "discard", eller udsmidning af mindre værdifulde fisk. Andet afsnit behandler samslillet mellem forskellige arter. Man har forlængst erkendt, at de simple enkelt-art modeller ikke kan bruges, heller ikke flerart-modeller er tilstrækkelige. Derfor bygger man nu på LMES-modeller, som står for Large Marine EcoSystems, der foruden fiskearter inddrager alle faktorer, som strømme salt-holdighed, forurening i disse systemer. Det kan være hele Nordsøen, Østersøen eller Newfoundlandbankerne der betragtes som økosystemer. Tredje del behandler så disse systemer ud fra forskellige vinkler. Og værket slutter med et relevant kapitel om forvaltning, management, af fiske-resourserne. Alt i alt en god, moderne og indholdsrig bog med mange gode eksempler, figurer, fyldig referenceliste samt et anvendeligt indeks.

Rolf Guttesen

K. A. Ingersent & A. J. Rayner: Agricultural policy in Western Europe and the United States. Cheltenham, Elgar, 1999. XII, 450 s. 25 cm GBP 75,-.

Denne bog er skrevet med henblik på at give et historisk rids af landbrugspolitikken i Vesteuropa og USA fra det 19. århundrede og frem til idag. Efter et kort indledende kapitel, som skitserer det samfundsmæssige og økonomiske grundlag for at føre landbrugspolitik, præsenterer bogen i 6 kapitler forskel-lige landbrugspolitiske perioder. Først gennemgås landbrugspolitikken i perioden frem til 1930, som repræsenterer tidlige stadier af den landbrugsmæssige transformationsproces. Understøttet af en række tabeller over nøgleproduktionsstal tegnes et billede af udviklingen i en række individuelle europæiske lande og i USA.

Næste kapitel tegner et billede af udviklingen af landbrugspolitikken i 1930'erne, hvor tilpasningen til den økonomiske depression var øverst på dagsordenen. Det lægger hovedvægten på, hvorledes nye former for landbrugs-protektionisme vinder fodfæste. Perioden fra 1940 til 1973 afgrænses af Anden Verdenskrig og den første udvidelse af Det Europæiske Fællesmarked (med Danmark). Her sættes fokus på bl.a. grundlæggelsen af GATT og udformningen af CAP, og kapitlet præsenterer enkelte nøgletal for landbrugets andel i bruttonationalproduktet og beskæftigelsen som indikatorer for udviklingen. Næste kapitel belyser udviklingen frem til 1980'erne, som karakteriseres ved konsolidering af en trilateral handelsverden baseret på USA, EF og Japan. I dette afsnit diskuteres CAP indgående. Den voksende protektionisme inden for landbruget og de voldsomt stigende budgetposter for støtte til landbruget i 1980'erne behandles i et kapitel om den internationale tilpasning af landbrugspolitikken, og bogen rundes af med en gennemgang af reformerne fra 1990'erne (herunder MacSharry Planen) og seneste perspektiver for reformer inden for handelen med landbrugsvarer. Alt i alt præsenteres en oversigtslig gennemgang af de væsentligste hovedfaser i den landbrugspolitiske udviklingen i de to behandlede regioner. Gennemgangen understøttes med et mindre udvalg af statistiske tabeller, som understøtter teksten uden dog at udgøre en totalt dækkende empirisk dokumentation.

Anette Reenberg

Europa im Globalisierungsprozess von Wirtschaft und Gesellschaft. 51. Deutscher Geographentag Bonn, 6. bis 11. Oktober 1997. H. Gebhardt, Hrsg.. Europa in einer Welt im Wandel; Bd. 1. Stuttgart, Steiner, 1998. 216 s., ill. 24 cm. DEM 60,-.

Bogen består af bidrag til den 51. Tyske geografidag i Bonn, 1997. Temaet er Europa og globaliseringen, herunder de sociale, erhvervmæssige og politiske følger. Indledningsvist diskuteres det om globalisering overhovedet er et nyt fænomen eller blot er tale om en intensiveret form for geografisk arbejdsdeling? Den stærkt stigende brug af begrebet globalisering dækker ikke nødvendigvis over reelle nyheder. Flere bidrag diskuterer globaliseringens effekt på lokalpolitikken, bl.a. udviklingen af nye former for regulering og styring gennem netværk mm, men også spørgsmålet om 'reskalering' af statsfunktioner til regionale og lokale myndigheder/netværk på den ene side og på den anden side til et voksende antal overstatslige organisationer. Endelig rummer bogen